

ด่วนที่สุด
ที่ กค ๐๓๐๔/ว.ร.๓๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ☒ ก่อนประชุม ☐ หลังประชุม
รับที่ ๓๔๔๐ ☐ แจก ☐ ไม่แจก
วันที่ 12 มิ.ย. ๒๕๕๔ เวลา ๘.๕๙ น.

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๔

12 มิ.ย. 2554

จัดเข้าวาระ.....

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปักหลักเขตควบคุมทางน้ำ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๒

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)๔๒๓๕ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)๕๖๔๘ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่ากระทรวงคมนาคมได้เสนอร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปักหลักเขตควบคุมทางน้ำ พ.ศ. ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา จึงขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาเสนอความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องหรือประเด็นอื่นที่เห็นสมควร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มีจุดมุ่งหมายที่จะควบคุมการเดินเรือหรือการสัญจรทางน้ำให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดจนควบคุมมิให้มีการกระทำใด ๆ ที่อาจเป็นการกีดขวางหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือหรือการสัญจรทางน้ำของประชาชน โดยการแบ่งแยกขอบเขตความรับผิดชอบของกรมเจ้าท่าซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย และหน่วยงานอื่นตามกฎหมายอื่นที่ชายตลิ่งเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมเจ้าท่าจะเริ่มต้นจากที่ชายตลิ่งออกไปสู่แหล่งน้ำ ส่วนความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่นตามกฎหมายอื่นเริ่มต้นจากที่ดินเหนือชายตลิ่งขึ้นไป สำหรับที่ชายตลิ่งนั้นหมายถึงที่ดินซึ่งปกติน้ำขึ้นถึงสูงสุด แต่หากที่ดินริมแหล่งน้ำสาธารณะนั้นน้ำท่วมไม่ถึงอีกต่อไปเนื่องจากแหล่งน้ำสาธารณะเกิดการตื้นเขินขึ้นทั้งหมดหรือบางส่วนตามธรรมชาติย่อมพ้นสภาพการเป็นที่ชายตลิ่งและไม่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมเจ้าท่าและหน้าที่รับผิดชอบของกรมเจ้าท่าในขอบเขตพื้นที่ดังกล่าวรวมถึงการระวังชี้และรับรองแนวเขตที่ดินของเอกชนที่อยู่ติดกับทางน้ำสาธารณะด้วย (ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๒๖๐/๒๕๓๘ และเรื่องเสร็จที่ ๕๐๕/๒๕๔๙) ดังนั้น อำนาจการปักหลักเขตควบคุมทางน้ำของกรมเจ้าท่าตามร่างกฎกระทรวงที่เสนอจึงต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมเจ้าท่าดังกล่าว เมื่อพิจารณาในรายละเอียดตามร่างกฎกระทรวงที่เสนอแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. ตามข้อ ๑ ได้กำหนดให้ “ทางน้ำสาธารณะ” ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ในความรับผิดชอบของกรมเจ้าท่าตามกฎหมายให้หมายถึง “แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเล และให้หมายความรวมถึงที่ริมฝั่ง ที่ชายตลิ่ง หรือทางน้ำ หรือที่สงวนไว้เพื่อประโยชน์ในการขุดลอกและพัฒนาทางน้ำ” เห็นว่าเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และความชัดเจนเห็นสมควรเพิ่มเติมข้อความว่า “ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมเจ้าท่า” ต่อท้ายความหมายของทางน้ำสาธารณะดังกล่าว

๒. หลักเกณฑ์และวิธีการปักหลักเขตควบคุมทางน้ำในแต่ละกรณีตามที่กำหนดไว้ในร่างกฎกระทรวงข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ ได้แบ่งตามประเภทและลักษณะของที่ดินริมทางน้ำสาธารณะ ซึ่งตามข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๖ น่าจะมุ่งหมายให้ใช้บังคับกับที่ดินเอกชน ส่วนข้อ ๕ กรณีที่ดินริมทางน้ำสาธารณะเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์และไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงหรือขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุได้กำหนดให้มีการแจ้งผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาเพื่อตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ก่อน ความมุ่งหมายน่าจะใช้กับกรณี

ที่ดินริมทางน้ำสาธารณะที่จะต้องมีการปกคลุมเขตควบคุมทางน้ำนั้นเป็นที่ดินของรัฐที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินทุกประเภทที่อยู่ในหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานอื่น (แต่กรณีที่มีหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินตามร่างกฎกระทรวงไม่ได้กำหนดว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร) ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วที่ดินของรัฐที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุที่กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและกรมธนารักษ์มีหน้าที่ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์ มีทั้งที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ (ใช้ในราชการของหน่วยงานราชการต่าง ๆ) และที่ดินประเภทที่เป็นทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดา (ที่ราชพัสดุที่นำมาจัดหาประโยชน์หรือใช้เป็นที่ตั้งบ้านพักข้าราชการโดยไม่เคยมีการใช้ในราชการมาก่อน) สำหรับเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินมีทั้งหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง โฉนด หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ทะเบียนที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และในบางกรณีอาจไม่มีหลักฐานดังกล่าว ประกอบกับที่ราชพัสดุที่กระทรวงการคลังถือกรรมสิทธิ์ซึ่งอยู่ริมทางน้ำสาธารณะนั้น โดยสภาพข้อเท็จจริงแล้วอาจมีทั้งกรณีเกิดทั้งอกรรมสิทธิ์หรือถูกน้ำกัดเซาะ กรณีจึงต้องมีการตรวจสอบสภาพ ข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรังวัด การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์และการตรวจสอบเนื้อที่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้ทราบอาณาเขตที่ตั้ง จำนวนเนื้อที่ของที่ดินได้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยให้มีการตรวจสอบรายละเอียดจากหลักฐานทั้งที่เป็นเอกสารและสภาพ ข้อเท็จจริงของการครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินประกอบกัน ดังนั้น ในทางปฏิบัติแล้วหากมีการดำเนินการเพื่อปกคลุมเขตควบคุมทางน้ำตามร่างกฎกระทรวงเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมเจ้าท่า ตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทยและที่ดินริมทางน้ำสาธารณะนั้นเป็นที่ราชพัสดุ ในการดำเนินการจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายทั้งสองฉบับ กรณีจึงต้องมีการประสานงานร่วมกันระหว่างกรมธนารักษ์ และกรมเจ้าท่าเพื่อตรวจสอบ ไม่ว่าที่ราชพัสดุนั้นจะมีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงหรือขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุไว้หรือไม่ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นสมควรปรับปรุงแก้ไขร่างกฎกระทรวงข้อ ๕ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ที่ดินริมทางน้ำสาธารณะเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือถึงผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน เพื่อให้ตรวจสอบแนวเขตที่ดินริมทางน้ำสาธารณะ และการใช้อำนาจในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน ดังกล่าวก่อน เมื่อทราบขอบเขตของที่ดินแล้วให้เจ้าหน้าที่ปกคลุมเขตการควบคุมทางน้ำตามแนวเขตที่ดินที่ได้ตรวจสอบ โดยพิจารณาขอบฝั่ง สภาพของตลิ่ง ที่ดินข้างเคียง และทางน้ำสาธารณะของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ ให้พิจารณาถึงพื้นที่ที่กรมเจ้าท่าสงวนไว้เพื่อขุดลอกและพัฒนาทางน้ำสาธารณะประกอบด้วย และให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการปกคลุมเขตควบคุมทางน้ำในข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกรณ์ จาติกวณิช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรมธนารักษ์

โทร.๐-๒๖๑๘-๖๓๕๕

โทรสาร.๐-๒๒๗๐-๑๔๗๙